

מוסרא

כתב עת מבית "הלכה ומסורת" • חדש איר תשפ"ב • גיליון י"ט • שנה ב' • mosera7156287@gmail.com
מפעלי "ארחות הלכה" מוסדות "שובי נפשי" תשכ"ז

דבר מורי'ך ראש המוסדות

מור'ך כה"ד הגאון המקובל רבי עזריאל מנצור שליט"א
ראש מוסדות "שובי נפשי" תשכ"ז

דילידא אימיה ברבי שמעון תיליד'

נודע לנו לאחר אמרות הקדש של אחר המילא, מהגינו שהציבור אומרים הלילות. ואחד משלונות הلال הוא "הלהליה הילד הנימול הזה יברכוו אל חי, ויתברך בברכת רבי שמעון בן יהוחאי, וכברכת מני שנגה עליוobar לחי, ויקים עליו מקרא שכחוב ובנינו בן איש חי, והלהליה. וכן יש לשאול מפני מה תיקן המשורר נסוח זה של ויתברך ברבי שמעון וכו', האם השאלה תשאל גם על המשך הנוסח, אמנם ענה ונאמר כי העיקר הוא בן יהוחאי, והמשך הلال הוא גם בשבי השלמות החരיזה. אולם עדין נשאל מפני מה נתיחס רבי שמעון אצל מנצח הلال והלא כמה וכמה תנאים גדולים ושלמים באו בתלמוד. ונראה לומר כי המחבר יסד את עצם הلال על סmek דברי הגמ' מכות י"ז: דברא אחר אשר התפעל ממהלכו הנפלא של רבי שמעון שדרש את הפסוק (דברים י"ז) ובכרת בקרך וצאנך וכו' מסופו לארשו עיי"ש. ואחר דברי רבי שמעון אמרו שם אמר רבא דילידא אימיה ברבי שמעון תיליד ואי לא לא תיליד וכו' עכ"ל. היוצא כי מהתפעלו של רבא אמר דוד שאמו מולידה בנימ שתכלד בנימ ברבי שמעון, ואם לא כרבי שמעון או' חיללה שלא תכלד, ועיין רשי" שכתוב "כל שאמו يولדת תבקש חמימות יהי רצון שיהא כרבי שמעון". אמת הוא כי הפלחה היא של האם על העובר שיולד כדברי רשי", אולם נראה כי מחבר הلال זה בא המשך לדברי רבא, שמלבד שתכלד ברבי שמעון, מבקשים עוד על הנימול שיתברך אאותם הברכות שנתברך ברבי שמעון, והינו שתויל הבקשה גם לאחר הלידה, ולאו דווקא על ידי אמו אלא גם על ידי אחרים. ואפשר להסביר ולומר כי בימים אלו שם ימי העומר, ביום הילולא של בן יהוחאי שזכותו עומדת, יש לו לאדם להתפעל על צאצאיו שיגיע מעלהם אל המעלה אשר נתיחד בה רב שמעון, וכלשון הגמara בסוכה מה ע"ב שאמר רב"ש יכול אני לפטור את כל העולם כולו מן הדין וכו', והוסוף ראתי בני עלייה והן מועטין, אם אף אני ובני מהן, אם מאה ואני ובני מהן, אם שניים אני ובני הנ. וה' יזכה שיפתח לבינו ולב בנינו לתלמוד תורה ועובדתוacci"ר.

דבר המערכת

אתי עבדי פרעה אנן? האומנים?

כעבור עליינו ימי הפסח נעצרו ונחבנו, האם איננו חיים במצב של עבדי פרעה? לחץ החיים המודרניים בעורינו, תחת שיזרו חיים אלה זמן נוסף להתבוננות, ולהתתנו לסייע חולת, נוצר ההיפך הגמור, לאף אחד אין זמן לעצמו, וכי' שיאין לו זמן לחברו, האם במצב זה יש לנו זמן להחבון במעשינו ולהקנס? הרי אנו כבני ישוא שחקעו במ"ט שערי טומאה, ולא היה ספיק בזים להתבונן על מעשיהם? אך הנה ספיק ונתקפם אומנותם, כי אף על פי שלא היה ספיק בדים להחבון, מכל מקום נאנו על מעשיהם והאטערו על ריחוקם מה' יתרך, והחחנו לפניו שישיבם למצב הראשון. אף אנו לפקות ניאונה ונתקפל לפוי בווא עלם על מצבינו, ובזה בעזה' יוציאנו ה' להזרות שלימה, נעצר נא ונונסה שהם הכהנה ל渴בלת התורה, נעצר נא ונונסה להתבונן בדורכינו ולהקוץ עצמנו ל渴בלת התורה, ואם אין ספיק בידינו מטודות החמים, על כל פנים ישא לבניינו אל בכיסים שיוציאנו ממצב זה, ונתן לנו את האפשרות שלא לשוגה בהבליל הזמן אשר לא יעילו ולא יצילו, ובניט לנטשوتינו ונתקנו דרכינו, ה' שנזוכה לך וזה מוכנים ל渴בלת התורה באמת ובלבב שלם.acci"ר.

מפעלי אורות הלכה, מערכת' מוסדה!

מחשבה כהלכה

כח"ד הגאון רבי חיים צדוק שליט"א
ראש מוסדות "משכנות שלום" פ"ת ורב ק"ק "כנסת הגדולה - בני תורה" אלעד

'מעשה אבות - סימן לבנים'

מנג' ישראל תורה, למדודילקווא שבשותות של אחר הפסח פרקי אבות למד לעם חכמה ומוסר, מידות ודרך ארץ. יש שמס'ים מימים המERICA עד חן השבעות ששקוריין כל שבת פרק אחד וש שימוש בilmood ובקריאת המסכת גם לאחר מכאן. כמו"ב יש שיעוסקן בilmood גם בימות החול בין מנוחה לערבית וכדו', בהרחבת הדברים וכו'. שמה של המסכת מציריך התבוננות פרורתא, מפני מה רואו מה קדושים לקרותה בשם זה. ואולי היה ראוי יותר לזכיר בשם 'מסכת מידות'. או' מסכת מוסר או' שמאה' דרכ' ארץ' וכדו'. ומה רואו על כהה לכוננה' מסכת אבות. וויכי הש"ת ברכות רבנן והגדול מר' קורה זצוק'ל בפסרו הקדוש' "משכיל דורש", שעמוד על דבר והזקירו בראשית דבריו למסכת זו עם ר' ריט ז"ל.... ונמצא שמסכתא את היא נגנד כל שישים מסכתות. ולזה היא נקראת מסכת אבות, מפני שהיא סיבת כל מצוות המשנה וקדמת לכולן קדמתה הסביה לתחלת, כמו קדימות ומעלת האב אל הבן. וכך נקראת מסכת אבות שהמצוות הן כמו אבות לבן באב, כן בא' לא' לקדשים המצוות בלא תיקון המדיות הטובות. וגচה' נינו מ"ר הגו' ש' קורה זצוק'ל הוסיף ובאר' חז'ל' דורך או'ז' קדמה לתורה. שרואים אנו בספר שלם, הראשן לחומשי התורה, ספר בראשית, אשר כולו רצוף ספריורים, הנגנות ואמרות קודש של אבותינו הקודושים אברם, יצחק ועקב ושבטי י-ה. ולכאבי ספר התורה אשר כשמו כדו', ספר הרואה, צריך להיות מכיל אך ורק מכך מה שכתוב. ואלה, מבאר הרב זצ'ל' ספר בראשית הראשית דרך ארץ הקדמת ל תורה עצמה, שרובם המוחלט של מצוותה זאת להורתוינו, שבראשית קינה האדים חכמה ומוסר, ומילא עיפה תלמוד תורה עם דרכ' ארץ' (אבת פ"ב משנה ב'). (אמנם, חיב האדים שתהאה התורה אומנתו ולא יסתפק בשום אופן רק בדרכ' ארץ'). וכי' שהעה לבנו שלמה זצ'ל' בדרכ' זצ'ל' וכן רבונו הגראב' זצ'ל' אבא שאול זצ'ק'ל' להחכמה ומוסר 'כרון הדסה' שלו, עיי"ש), יזכה הש"ת' עסוק בתורתו הקדושה, בשימות דעתך גדול על יישור דרכנו בהבטחת מידותינו שובה נעשה נח' לברואנו יברוך,acci"ר. (עליז' אב' מורי'ך אברם בן שלום זצ'ל' נלב'ע' א' איר תש"פ.ת.ג.צ.ב.ה.)

חמדת גבורה

פירוש על מסכת אבות כמוהר"ר סעד בן כמוהר"ר עוג'אן עמר הלווי זוק"

כיצד היא תורה לשמה

כל העוסק בתורה לשמה. כיצד הוא לשמה, וכיצד הוא שלא לשמה, לשם אם יסתכל האדם בגודלה יוצרו ויחמתו, שברא שמים הארץ וצבים, והצמיח בארץ עץ וכל דשא, וברא כל מין בהמות וחיות ועויפות, טמאים גם טהורים, וברא את האדם אחר כל נברא, וכך זמין לו הכל והשליטו עליו, ואמר לו ורדיו בדגת הימים ובעריך השמים, וברא בו ר' חי' איברים ורש' ג'דים, והכל לזרוך הוא. עיניהם לראות, אונים לשמעו, כה לדבר, ידים לא יכול בהם ולעשנות כל מלאכה, רגלים להלך. לב להבין ולהשכיל, ושאר כל האיברים שבו כל איש בו צורך, שאליו לא נברא אותו אבר לא נתקיימו שאר הרמ' חי' איברים, שזה תלוי חיותו זהה וזה תלי חיותו זהה, וא' לדרמ' חי' איברים שיתקיימו חיקון שלם ביל הרמ' חי', אעפ' שאפשר שיחיה בזולתו, אם הוא מן האיברים שאין חסרונו ממית החי, מ' מ' הרי הוא בעל מום על כל פנים. ואי אפשר להזuir כל הנבראים בפרט כל צרכיהם, אפילו על כל ניריות שבועלם, ועלים שבאלונות ויריעות, וכל דבר שאפשר לכתוב עליי, לא יספיקו לכתוב עליהם פרט מעשיו של הקב'ה. וברא הכל במאמור פיז, ולא ביגעה. ואם תבונן האדם בבריות קתנות מאד שברא אותם הקב'ה בארץ, וברא בכל אחד ואחד איברים כמו עינים וזולתם, או' יתמה מאד, ויראה בשכלו חכמו של הקב'ה בברואו, שאין לו ערך ודמיון כלל. מורייד גשםים מן השמים להשקתו האדמה, משיב רוחות ומורייד טליתם, ומוציא חמה לעולם. ככל הדבר שישידע האדם שאין בו יכולת לראותו ולהבטי בו, אי' ישכיל ייבג' גבורתו ויחמתו כשירה ברואו, ותבונן כיצד בראות בחכמה נפלאה. וכשגיינו הדברים האלה אל תוך שכלי, אזו הוא אוחב את הbara אהבה עזה מאד, ויאמר זה האלה הגדול אין כמותו, לא בשמים ולא בארץ, ראי לעבדו ולאהבה אותו מאד, ולעשות הטוב בעניינו. ובפרט שאנחנו עמו וצאן מוריתינו, בנו בכורו ישראל, ובחור בנו מכל העמים, והבדילנו מושא אומות, ונגלה בהר סיני בקளות וברקדים, וקול שופר חזק מאד ונגן כבד על ההר. והשミニינו את קולי דבורות פיו מונך להבות אש, עינינו שמעה ולא זה, ואנינו שמעה ולא אחר. ואמר אביכ' האלהן, והיינו שומעים באזניינו שהיה אמר משה משה, לך אמור ליישראך לך, ואחר כל זה יש לנו להאמין בו ובתורתו ובמשה נביינו, שננתן לנו התורה על ידו. במראה עינינו ובשמעו אזניינו אמר לו "עליה אל ההרה והיה שם ואתנה לך את לוחות האבן והتورה והמצה אשר כתבתי להורותם". ככל הדבר כבר נודע לנו, ידענו דיעיה בדורותה ומפורסתתו לנו ולבניינו עד עולם, שאלינו זה הוא גודל בדורנו ונורא, חכם על כל החקמים. עליון על כל נעלם, רם נשא, שוכן שחיקם בשמים ממול וועל הארץ מתחת, אין עוד מלבדו. כי' קיים לעולם ולעולם עולמים, הוא היה קודם לכל נברא, והוא יהיה אחר כל, הוא הראשון והו אחרון. גודל הוא כחינו, ומה נעים גורלינו, ומה יפה מאד [ירושתינו], אשרינו מה טוב חלקינו, אשר בחר בנו האלה הגדול הזה המשביעים אמות, והנהילנו תורתו אשר היה משתמש בה יומם ולילה, והורידה לנו מן השמים. יש לנו לשמה מאד בו המתנה הטובה של החכਮות והקדושיםות בה, ואמר "לא בשמים היא אלא כי קרוב אליך הדבר מאד בפרק ובלבך לעשיתו" וזה האל ראוי לנו לשמו שבעלם, וזה "טוב לירוחה והדרתך מאלפי זהוב וככסף" וכל הלומד תורה על זה הדרך שזכרתי, זהו שאמרנו בו כל העוסק בתורה לשמה, והוא העובד מהאהבה ונקרא אהבו של מקום, והגע למלעת אברם אבינו עליו השלים שקראו הקב'ה אהבו, ואמרו עליו שכיל ימי לא אל אהבה. וכן הרבה מן הרושים הראויים הי' עובדים מהאהבה, וכן אמר בשלהמה המלך "ויאהב שלמה את ה' לילכת בחקות דוד אביו" הרי זכר בפסוק זה כי גם דוד המלך עליו השלים עבר מהאהבה כל ימי, באמרו בחקות דוד אביו, כי זה היה חק דוד לעבד מהאהבה. ושלמה המלך לרוב אהבתו וחסקו לבוראו, חיבר שיר השירים שהוא שר חشك ואהבה בין הקב'ה והב' ובין נסחת ישראל, שקני מנשיקות פיהו, דודי צח ואדם, עניינו כינויים, מה יפה דוד' ומה נעים, أنها היל דודי ונבקשו עמק, וכן כל השיר. וקראו שיר השירים שיר שהוא טוב מכל השירים אשר לשלהמה, שכיל אחד מלהי היה מפתש לאף וחותם טעמיים, ושיר השירים טוב מכולם. למה? לפי שколо מחייבים חشك ואהבה לקב'ה,ומי שהוא עובד מהאהבה הוא זו זוכה לכל אלו המידות שזכרו חכמים בזאת ההלכה. ובזה יהיה כשר להיות צדיק וחסיד, ישר ונאמן. ולא עוד אלא שכל העולם כדי הוא לו, ונקרא ריע להקב'ה, שנאמר "יעיר וריע אברך אל תעוזוב" וזה הקב'ה אל תעבור על דבוריו. ונקרא אהוב להקב'ה, ומכוון שנאמר כי' מכדי אכד' ונקרא אהוב את המיקום ומקיים "אהבת את ה' אלהיך בכל לבך ובכל נפשך ובכל מאדך" ונקרא עוסק בתורה לשמה.

א. פירוש זה למסכת אבות מצוי בידינו בשני כתבי יד אחד מהמחבר עצמו והוא פירוש מלא והשני העתקה של רוב הקטעים מהחיבור אם כי אין העתקה מושלמת, בדברי מביא ממרושת הוסכתה המוטסתים בדורמים ר' לוי וממי יצרה גם את הכתוב בפירושם פירושים מוכרים פירושין יציר, בחדשים אלל שקורין מסכת אבות בהרי נסויות נפרנס קטעים נבראים ממן פירוש זה, שבבביה' יראה או על ידיים עם פירושים ניסכמים מהכמי תימן בעיה'. ב. בסוף פירושו לפרק כ' עד אן דבר החידר והבבו סעד בן לא"א מ"ל עטאנא מהה שראה ושמע מודרש ר' לוי' הר ברוך הוא דירכו בדור השרה אכ"ר' ר' בינו וועל מתחילה שתורת התר' ואיל בערי צעה, חביר גם ספר "משיבת נפש" אשר כל בתוכו הלכות קידושין, גיטין וכתובות, נסחי טטרות, ובסוףו "תיקון פורים" לרבי יהוחה היל. כמו כן ישנו תכלאל בהעתמתו, וכן פרקי דר' אליעזר, לעת מה אין לנו דיינות על חייו ופעלו.

לוח הלכות ומנהגים כמנהג קהילות חדש תימן - חודש איר

על פי ההלכה ומנהגים - הלכה ומסורת

ברכת שהחינו ובגדים חדשים: מותר לבורך שהחינו בימי הספירה, וכן המנהג. מן הדין מותר לנקוט בגדי חדש וללבשו ביום הספירה, וכן מנהג רוב המוקומות. יש שנמנעו מלחפות שיש בהם סכנה, כיון שאינם ימי דין.

ה' איר - יום ששי

הספר שלשים יום קודם הרוגל: שלשים יום קודם הרוגל אסור להספיד מות שנפטר קודם שלשים יום לרוגל. אבל מות שנפטר תוך ל' מותר אפילו בערב הרוגל. מה שנוהגים ביום השנה לפסוד למות ולהזכיר נשמתו, אין בכלל זה, ומותר להישותו בתוך שלשים יום לרוגל.

ו' איר - שבת קדש - פרשת אמרו [בחול פרשת קדושים]

ברכת הלבנה: מברכים ברכת הלבנה ביום ציון שבת, למנוג הקהילות שמברכיהם ברכבת הלבנה במוצאי שבת אחר שלשה ימים. ויש שנוהגו להמתין שבעה ימים, ומוננו מתחילה ליל שני.

ז' איר - יום שני

תענית בה"ב: מנהג בני אשכנז להתענות בה"ב ולומר שליחות, ולא נהגו כן בקהילות ספרד ותימן.

ט' איר - יום חמישי

דין שכ להזכיר מורייד הטל: מתפללת מנוחה ואילך, אם מסופק אם אמר מר מוריד הטל, איינו חזר, כיון שעברו תשעים תפילה, חזקה שהזוכר טל. וכל זה אם לא עלה שליח ציבור בנתים, אבל אם עלה שליח ציבור בתוך הימים הללו, יפחית ממןין זה לפיקד מניין התפילות שעלה בהם ש"ץ. [ראה שתiley זתים ס"ק קיד ס"ק יט כא, ומושנ"ב ס"ק לו].

י"ג איר - שבת קדש - פרשת בהר [בחול פרשת אמרו]

צדקה במנוחה: למנגה השامي והרבבה מהబדי אין אומרים הצדקה במנוחה, ויש בבלדי שנוהgo לומר הצדקה.

י"ד איר - יום ראשון - פסח שני

מנגagi היום: אין אומרים תחנון ונפילה אף בשחרית ומנוחה [לנוהגים ליפול במנוחה]. אין אומרים למנוחה ותפללה לדוד. – אין מעתנים ולא מספדים בו, אבל הצדוק הדין מנהגינו לאומרו. – לא נהגו בקהילותינו לאכול מצה בפסח שני.

ט"ו איר - יום שני

דין שכ בקשת הטל: מתפלلت ערבית של יום זה ואילך, אם מסופק אם שאל גשמי או טל, איינו חזר, אך פ"ג שלא עברו תשעים תפילה שאל טל, שהרי בשבות אין שאלת טל, מכל מקום כיון שעברו שלשים יום איינו חזר. [ראה שתiley זתים ס"ק קיד ס"ק יט].

י"ח איר - יום חמישי - ל"ג בעומר

מנגagi היום: ביום ל"ג בעומר נהוגים להרבות בו בשמחה קצר, לפי שפסוק תלמידי רבי עקיבא מלמות, וגם שהוא יום הילולא דרשב". ואין אומרים בו יודי וופילת אפים [גם במנוחה שלפניו אין נופלים אף למקצת הנוהגים ליפול במנוחה], מנוחה, ותפללה לדוד. אין מעתנים ובוקפות והשכבה וקדיש שאחר הכרוב. בפרטנו, אבל אומרים חיזוק חיזוק והשכבה וכד' שאלת הדרש"ב במריון ולשםוחה שם בקול ושירם בתוך וכינור, לכבוד הילולא דרשב".

תיאור ל"ג בעומר בתימן בע"תangu: לאחר תפילה שחורתית, טעמו פת שחירת, הסתפרה והתרחצו, לבשו בגדים לבנים, ועשויים ביום זה מעין ביטול מלאכה, הקחל כולל היה נזהר לבתי הכנסת הגדולים, הם בתי הכנסת 'אלוסטה' בית צאל'ח' בית אלשיך', בשלשת בתי הכנסת הללו, היו מדליקים אויר קירות כמו בימים טובים, ומדליקים נרות לאור הימים לעליין נשמהו ולכרכו של רב"ב" ייע", ואקורדים בצוותא ובקהל רינה את האידרא וטא' בעיניהם המיחודה לה, היהת מקיפה את הקהלה דודווה ותורתומות הרוח והשתפוכות עילאיות. אחר גמר האידרא, ואומרים קדיש דרבנן ויזיאים לבריחם, וועשויים כמו יום טוב, מתועדים חבורות לאכילה ושותיה כמו בכל יום מכובד, אבל לא נהגו להדליק מדורות ולהביער עצים. [על פ"מ מהר"י צוברי זצ"ל] (דרשה שננדפסה בהלכה ומסורת קובץ כד), מצפוןות יהוד' תימן (עמ' 110). קובץ נפש (עמ' 13)].

מנגיגים אלו היו גם כן בעוד קהילות בתימן (עיין ספר חחלת יוסך מנהגי עדן).

כ' איר - שבת קדש - פרשת בחוקתי [בחול פרשת בהר]

דיני קראית התוכחות: מנהגינו שמעלים לקריאת התוכחות זkn תלמיד חכם שראו להשמי תוכחה לציבור. וכך גם שיחיה בקי בקריאה ולא ישנהגו שմברך שלישי קורא גם את התוכחות. ויש שנוהgo שembrך שלישי קורא עד התוכחות, וمبرך רב' ע"ח חזר וקורא מ"ז ואכלתם י"ש נושן". – אין מפקדים בקריאת פרשת התוכחות, אלא אחד רואת את כלום. – הנהו קוראו את התוכחות בקהל נורם, ודרך בכ' וצער. ויש שנוהgo לקרוא את התוכחות בקהל רם ובנענו כאשר הא קראייה. – מנהג מפוזרם בהרבה מקהילות תימן שהעהלה לתוכחות לפני שembrך פותח בפסוקים "מושך ה' בְּנֵי אֶל תִּמְאָס וְאֶל פְּקַדْ בְּתֹחַקְתָּ". כי' את אשר 'אהב ה' י' וכי' וכ' בא' ב' רצ'ה" ומלוכחים י' נ'ם וע'ל'ק'ם מ'ק'ת'ן]. לאחר טבר. [יש שהוציאו פסוק "טוב' תומכת מ'גלה מאהבה מ'ק'ת'ן]. לאחר קריאת אומרים מי שבירך לציבור 'מלכא דעלמא'. – מנהג רוב קהילות חדש תימן שאין מתרגמים את התוכחות, ויש מקצת קהילות שנוהgo לתרגם.

כ"ז איר - שבת קדש - פרשת במדבר [בחול פרשת בחוקתי]

ברכת החדש: לאחר מי שברך והשכבות מברים את החדש, ואומר ש"ץ, ר' ראש חדש ס"נ ה'בא ל'קְרָאתֵנו לְשָׁלוֹם שְׁלִישִׁי.

דיני ספירת העומר

דיני ספירת העומר: מצות עשה לספור את ימי העומר ממועדיו יום טוב ראשון של פסח עד ליל ר' בסיכון שהם שבעה שבוטות, כמו שנאמר בתורה (ויקרא כג טו) "וספרתם לכם ממחורת השבת" וכו'. בזמן זהה שאין בבית המקדש קיימת לנו שחייבת מדרבנן. – ונשים פטורות, כיון שהיא מוצאה עשה שהזמן גורם, וכן מנהגינו שאין נשים סופרות כלל.

זמן הספירה, מצאת הכוכבים, ומוצאה שישיפור בתחילת הלילה משום תמיינות. אם ספר בין השימוש לצה"ד חוכתו, כיוון שספרה בזמן זהה מדרבנן. והמדקדקים אינם סופרים עד צאת הכוכבים וכן המנחה, וכך ספר לפי השקעה גם אם זה היה לאחר המנחה, צריך לחזור ולספר בלילה ברוכה. – בערבי שבתות שנוהgo אבותינו בתפקיד ערבי מבעוד ים כדי להוסיף מחול על כבביו כשהגיע זמן שלא ספור בצבור בבית הכנסת, אלא כל זה היה מחייב זמן צאת הכוכבים. ומזכירים אחר התפללה ערבי מבעוד בבביהם. ואם הגיע זמן בלילה ברוכה, יש שנוהgo לספר בזאת הכוכבים בלילה ברוכה]. יש שנוהgo לספר בבביהם בזאת הכוכבים. פירות ושתי מותר.

שכח ולא ספר בלילה, סופר ביום בלבד ברוכה. ואם לא ספר גם ביום, סופר בשאר הלילות בברוכה. והוא מוספק אם דילג יומם אחד, יספר בשאר הלילות בברוכה. קטן שהגדיל בתוך ימי הספירה, יש מאחרונים שכחטו שלא ימשך לספר בברוכה, ולשיטות ראי ששמעו הברוכה בברוכה, אך הכרעתם ובמים מוספיקים שלולו להמשך לספר בזאת הלילה, לא אמרו חברו בין השמות בלילה כמה ימי הספירה בזאת הלילה, לא אמרו לך לך וכך. – אם שאלו חברו כמה מיום לzechoz ולמנות בברוכה, אלא אמר לו אכמול היה לך לך. – אם שאלו חברו כמה מיום לעומר והשיב לו לך לך, ולא אמר תיבת 'הימים', יכול לספר אחר לך לך בברוכה.

מנוג רוב קהילות חיים לספר בלשון ארמי, וכי' שהובא בסידורי הגאנונים, יש קהילות שנוהgo לספר בלשון הקדש. – בימים אחרים לספרה, שבעה שבועות חמימות, ד'אןון שבעה שבועי שלמי', ככלום, שבעה שבועות חמימות, ואוי ש愧 אף אלו הסופרים בלשון הקודש ויסיפו כן 'שם' שבעה שבועות חמימות.

סדר ספירת העומר: יש שנוהgo להקדים 'שם' [ובק"ק שורב נהגו לומר בשם 'יחוד' הארוך], בנוסח שם ייחוד בדרך כל נוהgo לומר ליה' שם י"ד ה' ב' ב' ג' א' ה' ה' א' ב' ה' ג' א' שלים וכו', ולא חשו ממש הויה השם באותיותו, ויש שדקדו להוסף ו' החיבור באות השם השניה, י"ד ו' א' ג' א' ו' ה' א'. ובמוכר צימן לא נוהgo לומר לשם יהוד, אלא מכרין הממונה 'עומר', ומיום שני שמי' הספירה מקידם ל'ג בעומר' אמרו לא אכמול היה לך לך. – מקרים רבים בפניהם י' אמר 'אמור' בטעמא' כדי שידעו את הספירה לפני הברוכה. צרך כל כך וכך, ולא אמר תיבת 'הימים', יכול לספר אחר לך לך בברוכה. בברוכה יכול ליצאת ידי חובה מחבירו, אבל מוכנים להוציא והציגו שהרבר מברך את הברוכה בקהל רם ומוכנים להוציא והציגו מותר מטבחו לצאת, משום ברב עם הדרכן מל' ואח' כ' סופרים כולם יחד את הספירה. אחר הספירה אמרו הרחמן ברוך הוא ייחזר עבودת בית המקדש וכו', ועוניים אמרו, והטעם לאמרית 'הרחמן', לפ' שbezומן זה מצות הספירה מדרבנן. ולכך מתפללים שבינה בית המקדש ונקריב את העומר ונקיים המצוה כתיקונה. אומרים למצוות בנגניות, בשאטמי' ובחולק מהబדי מוסיפים אנא בכח, ולאחר מכן מנצח על הגיתית ושיר למעלות. וקצת מהబדי נוהgo להקדים למנצח על הגיתית שיר למעלות, ולאחר מכן מנצח בנגניות. – בקהילות תימן לא נהגו לחזור ולספר ספירת העומר ביום אחר תפילה שחירת.

מנהגי ימי העומר

ನישואין: מנהג כל ישראל שאין נושאים בין פסח לעצרת, שבזמן זה מתו תלמידי רבי עקיבא, ולפיכך נהוגים בו מנהג אבילים. יש שנוהgo שלא לשאת כל ימי העומר, ויש שמתרים ביום ל"ג עצמו ולהאריו אין נושאין, ויש שנוהgo היתר מיום ל"ג ואילך, וכן מנהג הארץ בארץ ישראל. ואף על פ' שמעיקר הדין מי שלא קיים פריה ורובה מותר לישא בעומר [וכמו שכתוב השטיל זתים ס"י תצע'ג ס' ק"ד]. מכל מקום המנחה החומר גם מילא, ואין מקלין אלא לצורך גודל. – מותר לעשות סעודת ימי עומר בלילה כל' נגינה וריקודים.

ר'יקודין ומחלות: מנהג ישראל להימנע מריקודים ומהחולות ביום העומר, ובכלל זה שאין לשימוש שירם בלילה כל' נגינה, ואף לשימוש שירה מוקלחת שנלווה לכלי נגינה, יש למונע. אבל שירה בפה דרך הדוד והשבח להשם יתרה, וכן המנחה. בסעודות ברית מילה או בר מצוה יש מתרים שירה בכלי נגינה, ויש אוסרים.

תשופרות: מנהג רוב קהילות חדש תימן [בין בילדי'] שאין מסתפרים ביום העומר. יש שנוהgo אישור בכל ימי הספירה עד שבוטות, ויש שנוהgo עד ל"ג בעומר, ויש שנוהgo היתר רק ביום ל"ג עצמו לא לאחריו. ובק"ק צנעה י' שאנו להקל להסתפר ביום העומר לכבוד השבח, אך ריבים שם נהגו שלא להסתחרפ, ובארץ ישראלי שמנאג הכל שלא להסתחרפ, כתוב מה"ח כסאר זצ"ל שאין להקל בדבר. יש שנוהgo איסור אף בתספורת הקטנים, ויש שהקלו בהם. בעלי'Brien, והם אביה הבן המהול והסנדק, מותרים בתספורת לכבוד המילאה. פרקי אבות ומשל' בשבותה שבין לדורותם ספר משלי'ין י'ין פסח לעצרת, יש שנוהgo מנוחה של שבת. וכמו כן נהנו לקרוא כל יום בשילוש. עשיית מלאכה מפסח ועד עצרת, משקיעת החמה ואילך. אך נהגו כן בקהילותינו.

כה"ר הגאון רבי חזקיהו דהבחן שליט"א
רב ק"ק שתלי זיתים ומוץ בראש העין
מח"ס "בادر מרים" ו"עטרת ישראל ורוחמים"

כה"ר הגאון רבי אשר מוגבי שליט"א
דיין ומו"ץ בירושלם,
ובב' ייכ"ג בית דין ומרומים.

מידני השבת אבידה - פרק ב'

שאלת: אדם המוצא אבידות ברוחב ואין ערכם חשוב מאד, או שהוא מסתפק אם הם חשובים לבעליהם, או שמסופק אם יש בהם סימן או סמך שיכל להוכיח את האבדה, האם חייב להגביה את האבידה ולבדוק את הנ"ל כדי לבדוק אם חייב להזכיר או לא.

תשובה: אדם הרואה אבידה ואני בטוח שהחפץ שוה ערך לבעלין, ויתכן שנונה או נורק מוערת או שורק מהמת שהוא מוקולקל, או שאמננו בתחליה אבד מבעליו אבל לא יחוור ליטלו מהמצוא מהמת מיועט ערך האבידה, או שאינו יודע אם יש בו סימן, או שהחפץ עשי' להתפנות על ידי עובדי העירייה, מן הדין איינו חייב ליטול את האבידה.

מכיון שיש הרבה ספיקות אם יש חיבור השבת אבידה, א. אם הדבר אבידה שלא מודעת, או אבידה מודעת. ב. אם היא אבידה שווה ערך לבעליה לחזר אחריה המוצא. ג. אם יש בה סימן. ודעת הש"ע בס"ב ס"ב כדעת הרמב"ם שאבידה שיש בה סימן נשטפהukan בגמ' אם חשוב טמין שנמצורדים בו אבידה, שלא ייטול. ופרק הרמ"א לא הביא דעת הררא"ש שחולק וסביר שחייב ליטול ולהזכיר מספק.] וכן בזמנינו שרוב אבידות אין בהן סימן, יתכן דאף להרא"ש איינו חייב ליטול. [ואף שיש חלק בין דבר שאפשר לברר לדבר שאיפשר לברר, מכל מקום כמו שברוב גויים יכול לברר על ידי הכרזה אם של ישראל הוא ותלין ברוב שאיןו חייב להגביה, גם בזמנינו שרוב האבידות שווה ואין בהם סימן רשות רבו אף שיכל לברר.] ד. ספק גדול אם על ידי שיטול וכירוי יחוור הדבר לבעלין, כי ברוב המקרים כיוון שיש צבור גדול מקרים שונים וחוקים ולא יגעו למקום ההכרה ולא ימשכו על ההכרה, וגם ברוב המקרים לא זכירים האבודים היכן אבדו כיון שהסתובבו במקומות רבים, ואינם זכירים היכן אבדו את החפץ כדי לעקוב אחר פרוסום האבידה ומתייחסים מיד. ה. גם ברוב המקרים לא חששים מהמת טודדים או זולזול לחזר אחריו אבידות זומן שכוכבים למוצאה קודם לטילה אחרים. [ובזמןינו הולזול בממון הוא גדול ומחייב שורקים גם דברים שוו ערך, וגם אותן שלא זורקים אינם טורחים אפילו במעט לחפש אחר אבידות בזמנן שעוד יוכלים להציג ולתייחסים מיד, וממילא וזהו לנוuber בלבד תחול להתעלם, שאינו חייב ליטול בממון חבירו יותר ממה שחברו משתדל והוא קabhängig מדעה, שלא חייב להסביר]. ג. אולי לא יכירו את הסימן כפי שמצוין מאובדן בזמנינו. ז. בדר קל מזכירים המנקים של העירייה ברוחב תדריות גבואה, ויש תלות שהבעלים מתיאשים שבודאי פיננו כבר את האבידה קודם שיכריזו אנטישם הגוננים, וזאת האבידה בכחאי גוננא נמצאת במקומות שרובי גויים.

לכן לדינא איןו חייב ליטול את האבידה, ואני עובר בלא תוכל להתעלם מכל הטעמים הנ"ל, כי בודאי ברוב המקרים שיר' לפחות אחד מהטעמים הנ"ל, וכל הוא שהולכים בהשבת אבידה בתר ורוב וכמו ברוב גויים שאינו חייב להסביר. אך כיון שיש לחוש שמא עדין לא נתיאשו הבעלים, עדיף לא ליטול לעצמי, שאף שאין חיבור השבה מספק לנו, מ"מ אסור לכתילה ליטול לעצמו קודם ספק איורו. ומכל מקרים אם עבר והגביה, ובדק ומצא שיש לאבידה ערך חשוב, ודאי לא נורקה על ידי הבעלים בכוננה, וגם היא סוג אבידה שרוב בני אדם מחזירים אחריה, גם יש בה סימן, ויש לתלות שלא נתיאשו הבעלים, כיון שיש הרoba בני אדם העשויה להתפנות מיד על ידי עובדי הНикון של העירייה, חייב להזכיר כנ"ז לעיל, אבל אם אין בטוח שיש לאבידה ערך חשוב שלא יחוור אחרת, או אפילו אם יש לאבידה ערך חשוב אבל אין בה סימן שיש יכול להוכיח לבעליה יכול להזכיר למקרה, או אם רוצה יטול על תנאי שאם יתברר מי הבעלים ושלא נתיאש יחוור לו, ואם לא יתרבר איינו מתקנן בהגבתו להתחייב להשיב לבעלים ולא יזכה לעצמו, אלא ברור מה דין נתיאשו הבעלים לדעת הש"ע והסמ"ע ורבק"א זמן שודאי נתיאשו הבעלים לדעת הש"ע והסמ"ע ורבק"א והש"ך יכול לזכות לעצמו.

ברכת אתה גבר תשעים פעמים

שאלת: אתה גבר תשעים פעם ברכת אתה גבר עד מורייד הטל אם נשטפה אין צורך להזכיר, מהיקן מתחילה לומר.

תשובה: פשוט לשון הש"ע וכן דעת רבינו השת"ז מתחילה מתייחס אתה גבר וכו'.

ביאור התשובה: בש"ע קי"ד ה"ח כתוב: בימות החמה אם נשטפה אם הזיכר מורייד הגשם אם לאו עד שלושים יום: שת"ז: ועד בכלל: ש"ו: בחזקת השכיר גשם וציריך לחזור: שת"ז: וכן הדין בשאלת (או"ז בשם תשב"ץ וש"ל וו"ז וו"ת וכ"ד מ"ג) ואפי"ו שג' או פשע ביום או יומיים באלו שלושים יום ולא התפלל לא הורע חזקתו (ט"ז).

ובHALCHA כתוב: אם ביום א' של פסח אומר ברכת אתה גבר עד מורייד הטל: שת"ז: ועד בכלל (מ"א): ש"ו: תשעים פעמים נגד שלושים יום שאמור אותו שלוש פעמים בכל יום, ממש ואילך אם זכור אם הזיכר גשם הרוי בחזקת שלא השכיר גשם ואינו צריך לחזור: שת"ז: ווא"ג דבשנת אמורים ארבע פעמים (עוז"ק בשם ד"מ), וכן שטוב שאלת נקטין מלטה מציעתא תשעים פעמים (עוז"ק בשם ד"מ), וכן שטוב לעשות כן גם בשミニין עצרת עפ"י שאנו מזכירים טל ואין צריך לחזור מ"מ תפילה שגורה עדיף טפי.

ומפשט לשון הש"ע ונראה שמתחלת הברכה ממש, אתה גבר. וראיתי להרב משנין ברורה ס"ק ל"ט שכabb, ובספר שלוחן שלמה כתוב דיתחיל מן מהיה מותים אתה וגבר שלא יאמיר השם לבטלה. ואם יבוא לשנות הזורת השם נחוש שיבוא לשנות אח"כ מפני ההרגל גם בתפילה. ואין לומר דמאי דנקט הש"ע אונרו" ברכבת" אתה גבר עד מורייד הטל, ציין בעלמא הוא, והעיקר שמתחלת מן מהיה מותים אתה, הנה מלבד שדו"ק גדו"ל הוא בפשט לשון הש"ע, גם מתוך דברי המשנה ברורה שכabb ובספר שלוחן שלמה כתוב דיתחיל מן מהיה המותים, עולה, שאין זה פשוט לשון הש"ע.

גם מדברי ההגאה שכabb וכן אם אמר בשミニין עצרת תשעים פעמים אתה גבר עד מורייד הגשם וכו' מוכחה שמתחלת מן אתה גבר, דבכאן לא נקט ההגאה הלשון ברכבת אמרה השם לבטלה. ואם יבוא לשנות אח"כ מפני ההרגל גם בתפילה. ואין לומר דמאי דנקט הש"ע ח"ב ל"ח ע"א וז"ל, ואם אמר ביום א' דפסח תשעים פעמים אתה גבר עד מורייד הטל וכו' איינו צריך לאו אם נשטפה עין כל זה בש"ע סימן ק"ד, ע"ב. הרוי להדיא שמתחלת מן אתה גבר, והנה מלבד שדו"ק גדו"ל הוא בפשט לשון הש"ע מוכחה שכך היא נמי כוונת הש"ע.

ולפי זה עולה, ומה שכabb ורבינו ה"שתלי זתים", ונ"ל שטוב לעשות כן גם בשミニין עצרת עפ"י שאנו מזכירים טל אין צורך לחזור מ"מ תפילה שגורה עדיף טפי, ע"ב. כוונתו, גם אמר מורייד הגשם, שכן רבינו סתם העניין והביא הכל כהמישך אחד, ואם כנ"ס הדברים חדש יש בדבר, שוג' בשbill שתהא תפילה שגורה, רשאי לומר מן אתה גבר, וטוב לעשות כן.

פש' בגין לברורי, מה דהמשמעות רבי הש"תלי זתים" דברי ההגאה שכabb, וכן אם אמר בשミニין עצרת תשעים פעמים אתה גבר עד מורייד הגשם אם נשטפו (ד"ע), ע"ב. זהה נראה מושנתו של רבינו ה"שתלי זתים" ואף דיש שניי קצת בנוסח, שבגהה כתוב וכן ידוע דעתן רבינו ממשיט דברי הגאה אלא מדו"ק גדו"ל, וזכר ביאור. זהו לפ"י שכבר כתוב בהגהה בהלכה ה, וה"ה לדין דעתן אמר תשעים פעמים אתה גבר עד מורייד הגשם בימאות הגשמיים כל שלושים יום חזר, וזהו אמר מורייד הגשם בימאות הגשמיים כל שלושים יום איננו חזר, ע"ב. ובהתאם לה כתוב ההגאה את דבריו בהלכה ט, שאם אמר בשミニין עצרת תשעים פעמים אתה גבר עד מורייד הגשם, אם נשטפה אח"כ אם הזיכר או לא, חזרה השכיר ע"ב. וכל זה אין שייך לדין, לדין גם אם לא אמר תשעים פעמים, ונשטפה תוך שלושים יום אם אמר בימאות הגשמיים מורייד הגשם או לא, שאינו חזר. וכדייאתא בהלכה ה' בימאות הגשמיים אם לא אמר מורייד הגשם מחזירין אותו, והני מיל' שלא הזיכר טל אבל אם הזיכר טל אין מחזירין אותו, ע"ב. שהרי ודאי דעתכ"פ הזיכר טל כהרגלו מימיות החמה.

וכבר יש מקום לומר דמה דהמשמעות רבי הש"תלי זתים" דברי הגאה, דסבירא לה רבי הש"תלי זתים" דברי הגאה, וביקרנו על קץ טוב לעשות כן, ואפשר צורך בחזקה השכיר שגורה עדיף טפי. שכן אם מזכירים טל בקץ טוב לעשות כן, והנוסף בהגהה וכן אמר משמע אם עשה כן, ויל' ורבינו ה"שתלי זתים" חידוש קא משמע לנו' שטוב לעשות כן גם בשミニין עצרת עפ"י שאנו מזכירים טל ואין צורך לחזור מ"מ תפילה שגורה עדיף טפי.

הגאון כמושר"ר סאלם מנצורה זוק"

בדיחי זוק", מוהר"ר אברהם אלנדאף זוק"ל עוד. רביינו לא שבת מכתיבת חידושים ובוירוטם בכל חלקה התורה, ספרים היו בידו למאות, ואך חיבורים נדרים צוטטו על ידו בכתביו. בחיבוריו מצאת בקיאות עצומה ושליטה מקיפה, לצד עין נמרץ בטעם ובסברא.

גם מביראו הלשונות ודקדוק החיבור לא השך את ידו. חידושים שוררים וארגונים מעשה אמן עם תורת הסוד והקבלה, ברוב תקופה ביסס את המנהיגים הקדומים, קבוע ומהנה גם הוא בין רבני הקהילה. מטעם השליטן התמנה לאחר מכן על בית הדין נבחר כשלוחם בעיר תימן, לפיקח על הרבניים והשותפים. כיהן במשך שנים רבות נר מזוהה עליון עדין על תורתו, חיבוריו הידועים לנו כיוום הם נר מזוהה עליון עדין על תורתו, זובי חודה, שלמי חגיגה, ברכת הזבח ושרארית הפליטה על הלכות שחיטה וטריפות, ש"ת חכמה ותבונה בעניין אישות, ועוד הגות והערות רבות אשר קבען בגלגולות ספריו. סדר הנישואין, המיליה והלכויותיהם, יחד עם פירוש הכתובה, תשובה בענייני הסוכה על פי הסוד דראתה או רקרוב על דיניו בספר ארוזים חלק ב' מדרך רנ"ד. שלשה חיבוריו על הלכות שחיטה יראו אוור בס"ד ע"מ מכון שובי נפש". רבינו נלב"ע בחדש איר התרטט"ד, ומנוחתו כבוד בעירו צנעא. ת.ג.צ.ב.ה.

חתימת כת"י קדשו

מגדולי חכמי דורו, נולד בשנת התק"ס בצענה בירת תימן. למדוד היה לפני אביו, רבי יהודה ב"ר שלום, וכן שימוש את הראב"ד מוהר"ר יוסף אלקאהר, אולם את עיקר תורתו קיבל אצל מורו ורבו, הגאון מהר"ר

아버ם הלי אלשיך. עוד מצערותו נשא ונתן בין כתלי בית המדרש עם חכמים וזקנים, וכבר אז הפליא עצה בידיעותיו המקיפות ובנוועם אמרוי, עד שגדל ונמנה גם הוא בין רבני הקהילה. מטעם השליטן התמנה לאחר מכן על בית הדין נבחר כשלוחם בעיר תימן, לפיקח על הרבניים והשותפים. כיהן במשך שנים רבות נר מזוהה בחכמה ותבונה, תוך שהוא פועל מעשי, גדלותו הרוחנית עסוק בענייני רפואי טביעה וشاءם כהן נער גם בלימוד התורה. כמו כן נודע כבעל קבלה מעשית, אם כי לא השתמש בה אלא פעמים מועטות.

רבינו עמד בראשות ישיבת גודלה, הרבץ תורה לעדרים והעמיד תלמידי חכמים רבים, מהם נמנים נגידו, ראב"ד תימן כמושר"ר י' יצחק הלי זוק"ל ואחיו כמושר"ר יוסף יצחק הלי זוק"ל, וכן מוהר"ר אברם

מסורת בהלה

הר"ג רבי אלון אורק שליט"א
רב ק"ק אהדות יש"י יהוד

מנハ תימן בהפיל אפיקים במנחה

וערכית בסמכיות, ופעמים רבתה היו מגיעים לשקיית החמה, ובקיעת החמה חששו לומר נפ"א ו"ג מידות, לפיכך נמנעו תמיד מלומר גם כשהיה שותה. טעם זה כתבו מ"ר יוסוף צוברי זוקלק"ה באמת' ויצ"ב ח"א סי' מ"ה ע"י"ש באורך. וכתב עוד ו"ל: ודע עוד אפיקו מקרים שמתפללים מנהה וגומרים בעוד היום גדול, מכל מקום לא נהגו ליפול על פניהם, משום דאולין בתר המנחה הקבוע שמתפללים בכל יום תמיד מנהה סמוכה לערבית כאמור, ولكن אין לחלק. וננה יש להתבונן מפני מה לטעם הניל' אם נודמן שיש שהות מ"מ לא שמענו ולא ראננו תחנן וכפ"א, אלא כיוון שהטהעם הוא מפני דוחק הזמן, והיינו בלילה ברירה, א"כ מודיעו מילא אחר שהיא איה סיבה שמחמתה יש פעמים שיש להימנע מאמירת נפ"א, מילא קבעו המנהג בכללות שאין אמורים במנחה כלל, ולפיכך אין אמורים אף כשייש זמן, ולפ"ז אף שמתפללים בקביעות באופן שיש זמן. אין לומר אחר דהמנאג שאין אמורים יודוי ונפ"א במנחה.

שאלת: בעניין מה שנגנו ברוב כל ק"ק תימן שאין אמורים נפ"א במנחה הכל האם דוקא כשמתפלlein מנהה וערבית בסמכיות או אף כשמתפלlein מנהה גודלה והאם יש חילוק אם מתפלל בקביעות מנהה גודלה לאו. תשובה: תחילת דהנה קי"ל נפ"א רשות וכפי שהוכחה בארכיות הריב"ש ופסקו בדבריו הטור והב"י בס"ק קל"א, וכן פסק השת"י שם סק"ה, ומפה את כן יש כמה וכמה מקומות שאין אמורים נפ"א למרות שמדינה אין מונעה לומר, מבחור רב"י שם שהביא מלשון רב וטורונאי "ונופלים בברית האבל ואין נופלים בבית החתן" וביאר בה"ל: כלומר מושום רשות הוא אין נופlein בבית החתן שאילו היה חובה גם בבית החתן היי נופלים והעלם הנגה שלא ליפול על פניהם גם בבית האבל וכן שاكتוב בסמוך בשם שבלי הלקט. עכ"ל. וברור הדבר שדעת הב"י דנפ"א רשות דאל"ה לא היה הדבר תלי במנาง העולם ודוק. נמצינו לפחות דהין שנגנו העולם שלא לומר תחנן מאייה טעם הרשות בידם. והנה הטעם הדוע למנהגינו דמננו מאמרית י"ג מידות ונפ"א במנחה, מושום שדרכם היה להתפלל מנהה

חינוך בהלה

הר"ג רבי זהר שרעבי שליט"א
רב ומי"ץ שכונת רמת אליהו רשל"צ וראש כולל "הרשות"

חכמת החינוך - רגישות!!!

כלכל בחכמה את 'סל' תגובתי כלפי הילד המתהנק וכל ככל מחשבות האם בתגובה אחנן את הילד או ח"ז אחנן אותו. דוגמא קשה לכך מציינו במסכת שמחות: 'מעשה בבנו של גורנוס בלבד שברח מבית הספר והראה לו אביו באזונו ונתריא מאביו והלך ואיביך עצמו בגב... מכאן אמרו חכמים: אל יראה אדם לתינוק באזונו אלא מלךחו מיד או ישתק ולא יאמר לו כלום' נלמד מכך כי האב המהנק במקומו להגביל בתגובה החינוכית כדי לעיל חרג ונושא לתגובה ש'הנקה' את הילד נפשית ממילא החליתו הילד לאבד עצמו לדעת. ובדרך מושאלת מדייני אבידה, "וחתעלמת מהתם" ודרשו בפספרי פיעמים שאטה מותעלם. ככלומר בחינוך ילדים או שאתה מגב מיד לאייעע, או שאטה שותוק לומרין, אך לבתוח אין להפחיד את נפשו העדינה של הילד, כי אחרת עברנו לצד השני של המתרות (חנוכה) יש חשש שנ'אנדר' אותו (או ממש או נפשית - ואז יקשה להסביר את הקשר כבראשונה). סוף דבר בנה לך מאוניים שכגד אחד החינוך ובצד השני החנוכה בכל מאורע שהיה עם תלמידיך-ילדיך... וחוכם החינוך אמיתי משאיר ליד מרווח בו יכול לשוחות' בברוחן ללא התערבות המבוגר.

הרש"ר הירש בדבריו הקרבה שבין 'הנ' לבין 'חנ'... כל הנשימה והמוחן הוות אומרים: 'תמונה הקרבה שבין חנוך לבין חנ'... כל הנשימה והמוחן הוות אומרים: הכלים של כל פעילות החיים מתחילה בתוך הגוף; החונק דוחס ומצופף אותם בעצם התחלתם המאוזהנת - וכך נפסקים החיים וכוי וכו'. המהנץ מרנגיל את האדם הצער להגביל את כוחותיו המתעוררים לחיה: הגבלה ודרישה לעצם יעדם. והחנן לומד לפתח את כוחותיו במסגרת הגבולות הללו. החינוך אינו 'מוחניך' אלא לבוש רוחני בו יוצע האדם. אם 'חחינו' הוא נגן, הרי הוא בבחינת 'עונג'. אמת, יש בו מושום הגבלה לכוחות; אך הוא מניה להם את המרחב הרואוי וומסתפק'. ווחכמיינו הקדמוניים ביארו כי כ"ב אוטיות התורה בהגיון מתקלחות לחמש מוצאות כנודע. ועוד גילו לנו כי האותיות בכל קבוצה ורחוקות אחת מהמשניות מלא נימה!!! נזהור אליו אוטיות החינוך הנקה: גיבוב המרחק בין האות כ' לבין האות ק' הוא כמעט נימה. אם כן המרחק בין השורש ח.ג.ב. לבין השורש ח.ב. הוא כשרה, ומיליאר גם המהנק עצמו אמרו להיות ויגש אל המתהנק, כי אם לא הוא ימуд מהחנוכה וה'ו' יעבור אל החניקה!!! המהנק הדגול הוא הידע

רגישות לצרכי הזולת

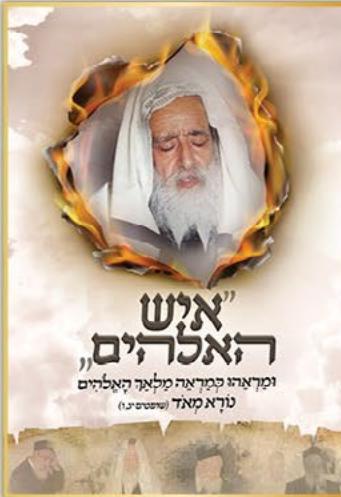
מיודעינו הבן כי אין ביריה, אשר יגור בא לו, ומוטלת עליו משימה כבידה לרכוש מקרר חדש, למצוא מקרר חדש בחנויות לממכר מוצריו חשמל הוא דבר של מה בכח בלבד מה שלא היה המחבר עשיר במינימשונים שונים, הסבר הוא כיצד ישם על חנון זה, אך מתוך הכרה וניש לחנות למוצריו השמשל ובירר על מחריו של מקרר חדש, נקב המוכר בסכום מסוימים, ואמר כי זהו מחריו המלא של המוצר, אך יש אפשרות לחלק לתשלומיים, אך אם יתנו הכל במזומנים בפעם אחת יוויל את המחר, מאוחר ולא היה בידיו את מלא הסכום הנדרש לכך, רצחה לחלק לתשלומיים, אלא ש:left פצע נוצר כי יש בזה חשש ריבית היה ובתשלום אחד ישם פחות, ונמצא שבבעור החולקה לתשלומיים הוא מוסיף לו על החשלום, וחולקו בזה האחראים ולא ידע כיצד לנוהג למעשה אם כהאוסרים או כהמתרים.

אבל זה היה בקשר קרוב עם מוד גאון בני תימן בדור האחרון כמושחה"ר יוסף צוביריר, אמר לבבו אבא אל הקדש פנימה ואשתח את שאלתי פניו ואסתלק מן הספק, בתוכו קנה תהoka כי יתר לו הרב לסיכון על המתיריהם מוחמת הצורך הגדול שנטער אצל, משנכנס אל הספק פנימה והביע את השאלה, דן הרב בדברים והורה לו לדון שналכו בזה האחראים אף שיש שהתחיר בזה מכל מקום אינו מציע לו להיכנס לספק אישור ובית, והביע לו שבמוקם זאת יטול הלוואה על הסכום המלא וקנה את המקרר בתשלום אחד ללא ריבית, אה"כ ייצור מועות טיפין טיפין ויפרע את הלוואה.

חוור האברך לבתו בפח נפש כשהוא תווה לעצמו מנין ישיג הלוואה על סכום כזה,ומי יכול להמתין עד שייחסור לו את הלוואה לתשלומיים, או שייאל להמתין עד שייחסור להסביר את מלא הסכום.

באחד הימים באותו שבוע שחה לו נוות ביתו, כי הגעה מעטפה מביתו של מאיר יוסף עבורי, מירר הלה נטל את המעטפה ופתחה, ולתודהתו רואה הוא סכום כסף גדול בתוך המעטפה כסכם הנזכר לו לקנות מקרר חדש ...

אברך מושבי בית המדרש מבני עדתינו הדר בעיר בני ברק, אשר מצבו הכלכלי לא מוזהיר היה כלל ועייר, התחל ה"מקרר" בבית לחוריק, ועשה מלאכתו אך בקש, בליבו נשא תחינה אילמת כי איריך ימים על מלכתו, כי מנין לו לאברך הנזון ממלגת כולל ממון זהה, "מקרר חדש" לא עולה לכדי שיחה, משכך כהרוור בעלמא, לא כל שכן שאינו עולה לכדי שיחה, משכך המצח נסחוב איכשהו עד שהמקרר שבק חיים לכל חי.

תמורות רבות עברו על לומדי התורה בכל אזור ואטרם בארכ ישראל בגבורות הרומיים והיוונים, אם בארץות הפוזורה על ידי המושלים השונים, כאשר רובם המוחלט הסבו צער ליהודי ארץ מיעט וכי הרבה, מים רבים לא יכולו לכובות אש קנאתם בעם הנבחר שעליינו נאמר "והייחם לי סגולה מכל העמים", על אחת כמה וכמה בלומדי התורה בחירות העם הנבחר.

קנאה זו למרבה הצער אינה נחלת הגויים בלבד, כפי שאמרו חז"ל (פסחים מטו): "גדולה שנאה ששונאן עמי הארץ לתלמיד חכם יותר מאשרה ששונאן עובדי כוכבים את ישראל" אך אף אחר שזכה לעלות ארצה "על כנפי נשרים", לא השכילו לעוד את לימוד התורה, אדרבה מי שעשה את תורה אומנתו נעשה לעיג וקלס, תקציבי מושך הדותם לארכיטים ידעו עלויות ומורדות, במחשבה שנייה בעייר מודדות, שונים התורה משתמשים בו תDIR על מנת לקעקע ולנקת ארכיטים ממקורות מים חיים לדרכם יצא ל"שוק העבודה" כשהם מיצקקים בלשונם כי רק טובות עונדות לנגדם על מנת שיתפרנסו בכבוד ...

אך לא ידעו ולא יבינו הבוערים בעם, כי אין עורך לניזון משלוחנו של מלך אף אם אוכל פתחריבה, מהאוכלם משרותיו אף אם ניזון בידי רחבה, משכילי עם אשר השיכלו להבין עמוק שלחיותינו לעולם הזה כפרוזדור בלבד, אמכו אל לבם את דברי הרמב"ם בסוף הצלות שמייטה ויובל "ולא שבטי לי בלבד, אלא כל איש ואיש מכל בא העולם אשר נדבה רוחו ואבינו מدعو להבדל לעמוד לפניהם לשרתנו ולעובדו לדעה את ה', והלך ישר כמו שעשו האלים, ופרק מעל צוארו על החשובות הרבים אשר בקשו בני האדם, הרי זה נתقدس קדש קדשים ויהיה ה' חלקו ונחלהו לעולם ולעולם עולמים, ויזכה לו בעולם זה דבר המسفיק לו, כמו שזכה לכהנים לילום, הרי דוד עליו השלום אומר ה' מנת חליך וכוסי אתה תומך גורלי".

כך שלא חווון נדיר הוא למצוא ארכיטים הספונים בבית המדרש כשם מותרים על מעדרנו עולם ומטפחים במועט, מצרכים אשר לאחרים הם חלק מדברי היסוד לדידם לモתורת ייחשב. אברך מושבי בית המדרש מבני עדתינו הדר בעיר בני ברק, אשר מצבו הכלכלי לא מוזהיר היה כלל ועייר, התחל ה"מקרר" בבית לחוריק, ועשה מלאכתו אך בקש, בליבו נשא תחינה אילמת כי איריך ימים על מלכתו, כי מנין לו לאברך הנזון ממלגת כולל ממון זהה, "מקרר חדש" לא עולה לכדי שיחה, משכך כהרוור בעלמא, לא כל שכן שאינו עולה לכדי שיחה, משכך המצח נסחוב איכשהו עד שהמקרר שבק חיים לכל חי.

שגיאות מי יבין

לצערינו בגילוון הקודם במאמרו של מורי ראש המוסדות שליט'א נפלת טעות בדפוס בתקה המינואה יעקב שיטוש עיריה, על כן נביאה כיצד הוחקנת מורה. אמר רב יוסף ייינז אמר ר' אנטשי כפה כי דחטא שוחק נגרא הנגר בגונה נשופך חרקלא שם ישויש לשוט מחרול, אבוי אמר סדנא בסדנא יתיב מזקיל זי'ה משלקלים נגר המתנק את הסד לגליל האסירים. משתפס בנינה הוא עצמו יונן בסד שתיקו, ר' אבא אמר ר'יאא ביריה מיקטיל עשה חצם, שנורוג לבסוף על ידי חוץ שיצר הוא בעצמו קוויל קי'ה משלקלים מהרמות די, ומלאכו של עצמו הוא מושלם את עונש.

**לזכות ולהצלחת ידידינו הנכבדים
ה"ה יוסף אלאתה הי"ז ימשפחתו
לרגל הכנס בנים יעקב ניסים הי"ז
לועל תורה ומצוות**